

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 786.8: 7.071.2: 781.68

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-2-1>**Владислав КНЯЗЄВ,***orcid.org/0000-0002-6516-5880*

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

Навчально-наукового інституту мистецтв

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) *kniazevvlad75@gmail.com***БАЯННА ТВОРЧІСТЬ Ф. АНЖЕЛІСА (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ МАЛОЇ ФОРМИ)**

У наш час баянну творчість Ф. Анжеліса можна констатувати як одну з найбільш репертуарно вживаних не тільки українськими, але й закордонними баяністами-акордеоністами. У його творах можна знайти відображення останніх фактурних і технічних новацій баянно-акордеонного мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століття. Із цієї причини його творчий доробок потребує вивчення й узагальнення.

Загалом у сучасних наукових дослідженнях творчість Ф. Анжеліса висвітлюється дотично й опосередковано. Деякі аспекти творчої діяльності Ф. Анжеліса розглянуті в наукових публікаціях: М. Імханіцького, Н. Башмакової та К. Гудак. Утім, спеціально його твори як складова частина педагогічного та концертного репертуару студентів середніх та вищих музичних закладів не розглядалися, що деякою мірою зумовлює новизну даної наукової розвідки.

Мета статті – проаналізувати особливості баянної творчості Ф. Анжеліса, виявити специфіку композиторських прийомів та виконавських засобів у баянних творах малої форми французького композитора; висвітлити загальні риси інтерпретації його баянної музики.

Серед найвідоміших сучасних композиторів, що пишуть для баяна-акордеона, – Франк Анжеліс. У його творчості спостерігаємо поєднання стилістичних ознак музики різних епох та напрямів. У творчому доробку митця здебільшого мініатюри, але є й масштабні полотна. Їм притаманна виразність мелодичної лінії, колоритна септакордова гармонія, гостро синкопована ритміка.

Ф. Анжеліс реалізує себе не тільки як оригінальний композитор, але й як талановитий педагог, викладає в різних музичних закладах. Натепер Ф. Анжеліс викладач по класу баяна і фортепіано в Національній школі музики в місті Жанвільє.

Ф. Анжеліс досить часто бере участь у роботі журі найрізноманітніших конкурсів. Часто його композиції є обов'язковими творами на цих конкурсах (як-от «Токата» та сюїта «Туик» на «Кубку світу» 2004 року). У 2010 році Міжнародна конфедерація акордеоністів (СІА) нагородила Ф. Анжеліса як композитора першим призом за сюїту «Гайті».

Творчість Ф. Анжеліса вирізняється своєрідним тембровим забарвленням, сучасною гармонічною мовою, складною ритмікою та метричною мінливістю, їх якісне відтворення передбачає високий рівень виконавської майстерності; виконавська інтерпретація його музики передбачає не тільки вільне володіння класичними засобами баянної виразності, але й опанування специфічно баянних виконавських прийомів; здебільшого твори для баяна Ф. Анжеліса зручні для виконання і часто передбачають аплікатурну однотипність гри, застосування п'ятипальцевої аплікатурної системи, демонстрацію специфічних музично-виразжальних, фактурних, динамічних, технічних, віртуозних показників інструмента, виражену подачу звукових ідей, відповідний артистизм виконавця.

Ключові слова: баянна творчість Ф. Анжеліса, баянно-акордеонне мистецтво, твори для баяна, оригінальний репертуар, виконавська інтерпретація.

Vladyslav KNAZIEV,*orcid.org/0000-0002-6516-5880*

Candidate of Art History,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Music Studies and Folk Instruments

Institute of Arts

of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) *kniazevvlad75@gmail.com***F. ANGELIS' BUTTON ACCORDION OEUVRE (SMALL PIECES OF MUSIC)**

Nowadays, F. Angelis' button accordion oeuvre may be regarded as one of the most widely represented in the repertoires of both Ukrainian and foreign (button) accordion players. His pieces of music reflect the latest innovations in terms of texture and technique in the button accordion music art in the late 20th and the early 21st century. Therefore, his oeuvre requires study and generalization.

Generally speaking, F. Angelis' oeuvre is addressed only episodically and indirectly in the contemporary studies. Some aspects of F. Angelis' creative activity are covered in the research publications by M. Imkhanistkiy, N. Bashmakova and K. Gudak. However, his oeuvre has not yet been specifically regarded as part of pedagogical and concert repertoire for students of secondary and higher music schools. This accounts for the novelty of this research.

The article is aimed at analysing the peculiarities of F. Angelis' button accordion oeuvre, identifying the specific features of the composer's devices and performance techniques in his small pieces of music; revealing the general peculiarities of interpretation of his button accordion music.

Franck Angelis is one of the most famous contemporary button accordion composers. In his oeuvre, one may find a combination of the stylistic features of music of various epochs and styles. He usually composes small pieces of music but some of his works are big. They are characterized by an expressive melodic line, vivid seventh-chord harmony and a sharply syncopated rhythm system.

F. Angelis is not only an accomplished original composer but also a talented pedagogue teaching at various music educational institutions. At present, he is a button accordion and piano teacher at the National Music School in Janvilliers.

F. Angelis is often a member of the jury of various music contests. His works are often among the obligatory pieces of music at such contests (for instance, "Toccata" and the "Impasse" suite at the "World Cup 2004"). In 2010, the International Confederation of Accordion Players (CIA) awarded the first prize to F. Angelis as a composer for his "Haiti" suite.

F. Angelis' oeuvre is distinguished by a unique timbre colouring, a contemporary harmonious language, a sophisticated rhythm system and metrical variability and playing it involves a high level of performance mastery; the performer's interpretation of F. Angelis' music requires not only an excellent command of classic means of button accordion expression but also mastery and wide use of performance techniques specific to the button accordion; as a rule, F. Angelis' button accordion pieces are handy to perform and often allow uniformity of fingering, the use of a fingering system of 5 fingers, demonstration of specific expressive, texture-related, dynamic, technical and virtuoso characteristics of the instrument, an advantageous presentation of ideas in terms of sounding as well as performer's artistry.

Key words: *F. Angelis' button accordion oeuvre, button accordion music art, button accordion pieces of music, original repertoire, performer's interpretation.*

Постановка проблеми. Нині твори французького композитора Франка Анжеліса (нар. в 1962 р.) – серед найбільш популярних у баяністів-акордеоністів у багатьох країнах Європи, про що свідчать, зокрема, програми учасників Міжнародних конкурсів в Іспанії, Німеччині, Італії, в інших країнах. Є постійно вживаними вони і як частина педагогічного та концертного репертуару студентів, які навчаються гри на баяні й акордеоні в середніх спеціальних та вищих навчальних закладах України та світу. Його композиції вирізняються високою художньою цінністю та наближаються за рівнем професіоналізму до кращих зразків світової сучасної музики провідних інструментальних жанрів. Отже, дослідження та теоретичне обґрунтування баянної творчості Ф. Анжеліса, а також загальних рис її інтерпретації набувають особливої вагомості й актуальності.

Аналіз досліджень. Порівняно короткий термін активної творчої діяльності Ф. Анжеліса не надає великої кількості наукових розвідок та критичних нарисів про нього. У музикознавчих дослідженнях на теренах СНД діяльність французького композитора фактично не висвітлена. Винятком є праці М. Імханицького (Імханицький, 2004; Імханицький, 2006), де оглядово розглядається музика для баяна французьких композиторів та творча діяльність провідних виконавців.

Найбільш повно творчість і мистецька діяльність митця представлені на персональних та спеціалізованих сайтах у мережі Інтернет.

Мета статті – висвітлити загальні риси композиторської творчості Ф. Анжеліса на прикладі творів малої форми.

Виклад основного матеріалу. Серед найяскравіших сучасних французьких композиторів, чия творчість має величезну популярність у баяністів-акордеоністів цілого світу, є Франк Анжеліс. Його твори для баяна своєрідно поєднують стилістичні ознаки музики різних епох та напрямів. Здебільшого це безпосередні та відмічені винятковою щирістю мініатюри. Їм притаманна виразність мелодичної лінії, колоритна септакордова гармонія, гостро синкопована ритміка.

Прекрасний виконавець, він реалізує себе і як талановитий педагог, викладає в різних музичних закладах. Двоє його учнів із міжнародного баянного центру СНИМА (під керівництвом Жака Морне), Роман Жбанов і Домінік Еморін стали переможцями конкурсу «Трофей Світу» у 1997 р. Натепер Ф. Анжеліс викладач по класу баяна і фортепіано в Національній школі музики в місті Жанвільє.

Окрім педагогічної роботи, Ф. Анжеліс із захопленням займається композицією. Його репутація, як сучасного баянного композитора, значно зросла, коли один із його творів – «Ритмічна коробочка», був виконаний Домінік Еморін на одному з найпрестижніших фахових міжнародних конкурсів у Клінгенталі в 1999 р. Ця п'єса була написана спеціально для Домінік, яка здобула тоді перше місце.

У наш час творчість композитора дуже популярна. Музику Ф. Анжеліса можна почути в репертуарі багатьох конкурсантів чи не на всіх національних французьких змаганнях, як-от UNAF (Національна спілка акордеоністів Франції), APH (Асоціація федерації викладачів Hohner) і ACF (акордеон Клуб де Франс), а також у програмах конкурсантів, які беруть участь у найпрестижніших міжнародних змаганнях, як-от «Фогтландські дні музики» (Клінгенталь, Німеччина), Кастельфідардо, Ланчіано (Італія), а також Міжнародної конфедерації акордеоністів (CIA) «Кубок Світу».

Ф. Анжеліс досить часто бере участь у роботі журі найрізноманітніших конкурсів. Часто його композиції є обов'язковими творами на цих конкурсах (як-от «Токата» та сюїта «Тупик» на «Кубку світу» 2004 р.).

У 2010 р. Міжнародна конфедерація акордеоністів (CIA) нагородила Ф. Анжеліса як композитора першим призом за сюїта «Гаїті». Твір був написаний для відомого виконавця, переможця «Кубку світу» 2010 р., Петра Марича.

Твори Ф. Анжеліса є складовою частиною репертуару найвідоміших сучасних виконавців-баяністів світу, серед яких М. Вюрюнен, А. Складаров, П. Марич, Г. Майсвідд, Д. Еморін, Р. Жбанов, О. Хрустевич та інші. Вони є справжньою окрасою сучасної оригінальної музики. Його твори пройняті елементами бароко і французького шансону («Французька сюїта»), у деяких із них є мотиви традиційної музики і джазу (соната «Пекін»). Ці твори вирізняються самобутністю та відображають ширину музичного світогляду Ф. Анжеліса. Вони вимагають від виконавця не тільки віртуозного володіння інструментом, але й хорошого музичного смаку.

Одним із найбільш популярних творів Ф. Анжеліса є «Романс» (1997 р.). Він належить до раннього періоду творчості композитора. У творі домінує романтично-піднесений настрій, який автор підкреслює насиченою музичною вертикаллю, збагаченою виразними підголосками. Тональність п'єси – E-dur, розмір залишається незмінним упродовж цілого твору – 4/4. Композитор широко застосовує розмаїття фактурних та технічних засобів правої клавіатури баяна, водночас поєднує в лівому мануалі гру на готовій та виборній системах. Таким чином створюється багате гармонічне тло та своєрідне звучання. Окрім того, що лівій руці належить гармонічна функція, подекуди в ній присутні мелодичні ходи, які доповнюють партію правої руки. Це створює потребу у використанні трьох нотних станів.

У п'єсі органічно поєднуються досить значні віртуозні труднощі та вокально-кантилен-

ний мелодизм. Зокрема, це стосується проведення мелодії на тлі мелодичних фігурацій, які викладені різноманітними гамоподібними та комбіновано-інтервальними пасажами, що нагадують фортепіанну фактуру. Велику увагу варто звернути на функцію акомпанування лівої руки, де у виборній системі розташовані розкладені акорди в широкому викладі. Виконавцеві треба виділити всі мелодичні лінії, які проходять не тільки у правій клавіатурі, але й у лівій. Важливо не знівелювати головну тему, захоплюючись проведенням другорядних фактурних ліній. З огляду на поліфонічний виклад твору, це може бути складно.

Одним із найпопулярніших творів Ф. Анжеліса є «Концертний етюд на тему А. П'яццоллі». Цей твір, як і його п'єса «КомАстор», присвячений відомому аргентинському композиторові танго – Астору П'яццоллі.

Твір написаний у варіаційній формі. В основі лежить оригінальна тема аргентинського композитора. П'єса звучить у тональності h-moll, проте впродовж розвитку основна тональність фрагментарно переходить у паралельну D-dur – відбувається зіставлення мінорного і мажорного ладів. Розмір п'єси змінний (3/4, 11/8, 10/8, 1/8). У вступі спостерігаємо імпровізаційний виклад, ніби імітація виконавської манери А. П'яццоллі.

Композиція починається з короткого закличного мотиву, ніби у відповідь якому звучить низхідний мелодичний рух на квінту. Цей матеріал повторюється ще раз, після чого відбувається імпровізаційний розвиток. У цьому фрагменті Ф. Анжеліс настільки наблизився до п'яццоллівської стилістики, що не одразу зрозуміло, що ця музика не належить відомому композиторові танго. Завершення вступу плавно й органічно переходить в експонування головного музичного матеріалу.

Основу твору становлять дві різнохарактерні теми, які розвиваються впродовж усієї п'єси. Сам твір можна умовно поділити на дві частини. Перший розділ починається із проведення першої теми – світлої, наспівної, піднесеної. За характером вона ніби відтворює якісь світлі, романтичні спогади. Мелодія звучить у мажорі (D-dur), проте заключний акорд другого речення переводить її в контрастну другу тему. Вона лірична, більш схвильованого характеру, ніби розповідає про якісь душевні переживання та складається із двох різних речень.

У першій темі простежуються три фактурні пласти: верхній голос – тема, середній – мелодичне доповнення до неї восьмими тривалостями, нижній голос – гармонічне тло лівої руки.

У другій темі також наявні три фактурні нашарування. Зокрема, два з них проходять вже не у правій, а в лівій клавіатурі. Тема двічі проводиться у правій руці. Перше речення звучить вже в арпеджіоподібному викладі шістнадцятими тривалостями. Ліва рука виконує гармонічну функцію. У другому реченні мелодія доповнюється секстами та терціями. Після цього з'являється новий епізод, який експресивно звучить упродовж восьми тактів. Він служить своєрідним переходом, який веде до появи фрагмента першої теми. Звучить тільки її перше речення, ніби спогад про щось хороше, яке відійшло в далеке минуле. У цьому епізоді, завдяки подрібненню ритмічних тривалостей, тема ритмічно видозмінюється.

Після нетривалої цезури відбувається варіаційний виклад другої теми. У ньому простежуються три фактурні пласти. У середньому голосі відбувається подрібнення ритмічних тривалостей. Порівняно з першим проведенням, де середній голос звучав восьмими нотами в лівій руці, у цьому фрагменті середній голос представлений шістнадцятьма тріолями у правій.

Автор недаремно назвав цю п'єсу етюдом, оскільки в кожному наступному колі розвитку твору він акцентує увагу на іншому різновиді баянної техніки. Зокрема: арпеджіо, тріольний рух у середньому голосі, елементи поліфонії, незалежність пальців та дрібна техніка правої руки. Важливим чинником, у процесі виконання, є те, щоб виконавець зумів виділити тему на тлі різноманітних фігурацій, не знівелювавши її.

Друга частина твору контрастна до першої і темпово, і за характером. Якщо в першому епізоді продемонстрований помірний та ліричний настрій, то у другому домінує швидкий, експресивний темп *Allegro vivace*. Постійна зміна розміру відбувається в кожному такті (спочатку 11/8, а потім 10/8). На початку другого розділу, упродовж чотирьох тактів, простежується фрагмент із трьома фактурними пластами. У верхньому голосі звучать інтервали великими тривалостями, а в середньому проводяться фігурації восьмими на тлі акордів, у широкому розташуванні, у лівій клавіатурі. Цей епізод передбачає хорошу незалежність пальців. Він складний у виконанні, оскільки, окрім насиченої фактури, наявний складний ритм і досить високий темп. Надалі простежуються дві фактурні лінії, проте у фігураціях є скрите двоголосся, яке необхідно виділяти акцентами й артикуляційно. Кода, за тематичним матеріалом і характером, подібна до другого розділу. Твір закінчується коротким акордом, який несподівано обривається.

Ф. Анжеліс зумів передати два різні настрої в одному творі – ліричну наспівність, у першому розділі, та напружений, експресивний рух, у другому. Загалом, цю п'єсу можна сміливо вважати перлиною баянного ліричного репертуару. На жаль, таких високохудожніх і оригінальних ліричних творів у баянній літературі не так вже й багато.

П'єса «Ритмічна коробочка» була написана композитором у 1999 р. спеціально для своєї учениці Домінік Еморін, яка цього ж року здобула перемогу на одному з найпрестижніших міжнародних фахових змагань у Клінгенталі.

Цей твір вирізняється незвичним, цікавим ритмом, а також гармонією із джазовим відтінком, багатоплановою фактурою та різнобарвною тембровою палітрою. Характер звучання п'єси справді нагадує ритмічну коробочку, тільки не старовинну, механічну, а сучасну.

Твір складається із трьох частин: перша – енергійна, експресивна, з яскраво вираженим ритмом, друга – лірико-драматична, ніби відхилення в меланхолійний настрій, третя – реприза, базується на музичному матеріалі першої частини.

Темп твору є досить швидким – *Vivace*. Тактовий розмір першої частини п'єси постійно змінюється (13/8, 12/8, 11/8, 10/8, 9/8, 5/8, 7/8, 8/8, 3/8). У другій та третій частинах він залишається незмінним. Тональний план є нестійким і складається із численних відхилень та модуляцій.

Першу частину, умовно, можна поділити на три епізоди. Вони відрізняються один від одного фактурою та ритмом. Твір починається з ритмізованої теми в лівій руці, до якої у третьому такті долучаються фігурації восьмими тривалостями у правій клавіатурі. Ця фігураційна формула практично не змінюється впродовж усього першого епізоду, тоді як у партії лівої руки відбувається поступова видозміна фактури. Подекуди тема нівелюється на гармонічному тлі. У другій половині епізоду, у лівій клавіатурі, відбувається перехід із виборної на готову систему. Часто автор об'єднує два акорди на готовій системі, створює таким чином своєрідне гармонічне звучання, наближене до джазової гармонії.

Складність виконання першого епізоду полягає в чіткому та точному відтворенні постійно змінного метру. Виконавець повинен володіти хорошим відчуттям ритму, щоб виконати його в досить швидкому темпі. Завдяки переходу на готову систему в лівій клавіатурі й активнішій акцентуації у правій експресія епізоду суттєво зростає. Твір розрахований на досить високу технічну підготовку музиканта, оскільки в п'єсі представлена

різноманітна та складна фактура, велика кількість стрибків у лівій клавіатурі, що передбачає високий фаховий рівень концертанта.

У другому епізоді простежуються три фактурні пласти: верхній голос – тема, середній і нижній – фігурації восьмими тривалостями. Тема складається з гострих двозвучних мотивів. У середньому і нижньому пластах простежується своєрідне ритмічне групування восьмими 3 + 3 + 2. Цей ритм додає більшої експресії і напруги у звучанні. Для ще більш виразного підкреслення ритмізації автор використовує одноманітну штрихову комбінацію мелодичних фігурацій в обох руках. У виконанні цього фрагмента важливо дотримуватись одноманітного штрихового забарвлення, запропонованого автором, не знівелювавши мелодичної лінії верхнього голосу.

Третій епізод є досить коротким та дещо імпровізаційного характеру. У правій клавіатурі звучать фігурації шістьнадцятими тривалостями, ліва ж виконує гармонічну функцію акордами у специфічному ритмі. Виконавець повинен досконало володіти мілкою технікою, щоб виразно й у швидкому темпі виконати цей музичний матеріал.

Середній розділ є контрастним до попереднього. Він ліричного, схвильованого, дещо драматичного характеру. Основна тема звучить у верхньому регістрі на тлі інтервалів середнього голосу, що викладені в широкому розташуванні. Згодом вони видозмінюються в мелодичні ходи шістьнадцятими та восьмими нотами. У виконанні цього епізоду важливо не переривати основну мелодичну лінію верхнього голосу, паралельно визвучуючи мелодичні звороти в середньому. Акомпанемент повинен бути виконаний м'яко та ненав'язливо.

Після проведення теми з'являється фрагмент, який є сполучним до третьої частини твору. Буквально в декількох тактах автор переконливо поєднує експресію, імпровізаційність і драматичну лірику.

Реприза є скороченою і звучить експресивніше, ніж початковий розділ, завдяки більшому акцентуванню. У партії лівої руки проходить функція акомпанування на готовій системі, а у правій зберігаються ті ж самі фігурації, що й у першій частині. Варто зауважити, що в деяких фрагментах із початкового музичного матеріалу та в репрізі композитор застосовує своєрідний стереоефект, завдяки переключкам у правому та лівому мануалах інструмента.

Особливість баянної творчості Ф. Анжеліса полягає в зорієнтованості її на прихильність усіх груп слухачів: академічної, елітарної та масової публіки. Його твори для баяна справляють ефектне враження завдяки своєрідним тембровим бар-

вам, що є чинником драматургічного розвитку, яскравості оригінальних виконавських прийомів, сучасній гармонічній мові, своєрідному використанню мелодики. Вони вирізняються свіжістю й гостротою композиторського музичного мовлення, гнучкою та складною ритмікою, мінливістю метра. Композитор постійно використовує сучасне гармонічне забарвлення, елементи джазу, що виявляються в ритмі та гармонії, вільно оперує музично-звуковим простором.

У баянній творчості Ф. Анжеліса яскраво проступає насиченість музичної тканини специфічно-баянними виконавськими прийомами та фактурно-тембровими ефектами, які є важливими чинниками в розвитку драматургії твору. Виконання творів композитора потребує досить значних фізичних зусиль та високої віртуозної майстерності. Композитор повною мірою використовує можливості багатотембрового готововиборного баяна та розраховує виконання своїх творів на найсучасніші його моделі. Своєрідно автор застосовує фактурні можливості правої клавіатури, коли водночас із мелодією проводиться певна гармонічна фігурація або ритмізований акордовий супровід, чим створюється своєрідна поліплановість музичного матеріалу.

По-новому трактує композитор виражальні засоби лівої клавіатури, застосовує водночас гру на готовій і виборній системах. У творах часто трапляються остинатно-токатні ритми, притаманні сучасній музиці. Сполучення різних акордів готової системи є звичним явищем.

Тембровість мислення композитора яскраво втілюється завдяки широкому використанню штучних баянних тембрів, контрастної динаміки, різноманітної та насиченої фактури. Принципи звуковедення характеризуються вживанням вишуканої гнучкої динаміки, різкими змінами гучності. Привертає увагу чітка пульсація і гостра акцентуація.

Оркестровість мислення є характерною для композитора. Вона втілюється шляхом активного й напруженого драматичного розвитку, насичення музичної тканини контрапунктуючими лініями, голосоведення яких нагадує оркестрове, застосуванням акордів у широкому розташуванні, тембрально-оркестрової різноманітності, що відтворюється специфічно баянними засобами.

Висновки. Виконавська інтерпретація музики Ф. Анжеліса передбачає не тільки вільне володіння класичними засобами баянної виразності, але й опанування та широке використання специфічно баянних виконавських прийомів. Зазвичай твори для баяна Ф. Анжеліса зручні для виконання і часто

допускають аплікатурну однотипність гри. Баянності повною мірою можуть використовувати специфічно баянну особливість – наявність так званих «аплікатурних штампів», що позитивно впливає на стабільність виконання. Ефективна виконавська інтерпретація передбачає активне застосування п'ятипальцевої аплікатурної системи, своєрідне представлення-відтворення ігрового начала, показ

віртуозних можливостей, демонстрацію специфічних музично-виражальних, фактурних, динамічних, технічних показників інструмента, виражену подачу звукових ідей, а також відповідний артистизм виконавця. Вищезазначені чинники сприяють ускладненню виконавської інтерпретації баянних творів Ф. Анжеліса та передбачають високу фахову підготовку музиканта.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Имханицкий М. Музыка зарубежных композиторов для баяна- акордеона : учебное пособие для музыкальных вузов и училищ. Москва : РАМ им. Гнесиных, 2004. 376 с.
2. Имханицкий М. История баянного и акордеонного искусства : монография. Москва : РАМ им. Гнесиных, 2006. 519 с.
3. Башмакова Н., Гудак К. Принцип полистилистики Франка Анжеліса (на прикладі сюїти «Б. Б. (Брель – Бах)»). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 33. Т. 1. С. 4–7. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/33_2020/part_1/3.pdf (дата звернення: 10.05.2021).
4. Franck Angelis – Pigini. URL: <https://www.pigini.com/en/franck-angelis3/> (дата звернення: 12.04.2021).
5. Franck Angelis, accordion music and accordion composer. URL: <http://www.musicforaccordion.com/inform/afranck/index.htm> (дата звернення: 12.04.2021).

REFERENCES

1. Imkhanitskiy M. I. Muzyka zarubezhnykh kompozitorov dlya bayana-akordeona [Music of foreign composers for (button) accordion]: Textbook for higher and secondary music schools. Moscow : Rossiyskaya Akademiya Muzyki im. Gnesinykh, 2004. 376 p. [in Russian]
2. Imkhanitskiy M. I. Istoriya bayannogo i akordeonnogo iskusstva [History of (button) accordion music art]: Moscow : Rossiyskaya Akademiya Muzyki im. Gnesinykh, 2006. 519 p. [in Russian]
3. Bashmakova N., Gudak K. Prynstyp polistylistyky Franka Angelisa (na prykladi suity “Brel – Bach”) [Franck Angelis’ principle of polystylism (by the example of the “Brel – Bach” suite)] URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/33_2020/part_1/3.pdf (date of retrieval: 10.05.2021) [in Ukrainian]
4. Franck Angelis – Pigini URL: <https://www.pigini.com/en/franck-angelis3/> (date of retrieval: 12.04.2021).
5. Franck Angelis, accordion music and accordion composer URL: <http://www.musicforaccordion.com/inform/afranck/index.htm> (date of retrieval: 12.04.2021).